

ZASTUPNIK U EUROPSKOM PARLAMENTU DAVOR ŠKRLEC

Zeleni LIST

BROJ 11 / STUDENI 2015.

Delegacija Odbora za promet i turizam
Europskog parlamenta posjetila
Republiku Hrvatsku

U ovom broju:

Davor Škrlec: Život u oblaku

Oprez s ugljikovodicima u Jadranu -
poruka iz Europskog parlamenta

Nova hrana – Proizvodi upitne kvalitete s
rizikom za potrošače

Bespilotne letjelice imaju veliki potencijal
za stvaranje radnih mjesta

Izbjeglička kriza u Europi - realnost koja
traži naš odgovor

Dobri stari zakoni:
Tradicija
suzbijanja
korupcije u
Hrvatskoj

Riječ zastupnika

Drage čitateljice i čitatelji,

novi broj Zelenog lista u svjetlu je posjeta delegacije Odbora za transport i turizam Europskog parlamenta Republici Hrvatskoj. No prije svega želim iskoristiti priliku i zahvaliti svim građankama i građanima koji su 8. studenog izašli na birališta, posebno onima koji su svoj glas dali ORaH-u. Unatoč lošem rezultatu, čestitam svim volonterima i simpatizerima stranke koji su predanim radom proteklih mjeseci zastupali naše programe i

ciljeve diljem Hrvatske. U ovom trenutku najvažnije od svega je da Hrvatska dobije vladu koja će biti spremna poduzeti istinske reforme. Upravo mi je zbog toga i drago da su nove snage u Hrvatskom saboru odlučne svoju podršku dati onima koji će pristupiti reformi javne uprave, teritorijalnom preustroju zemlje i reformi pravosuđa, tri ključne stvari za koje se i ORaH od samoga početka zalagao jer bez istih nije moguće ostvariti dugoročni prosperitet. Interes građana je na prvom mjestu, a uvjeren sam i kako će zalaganje za održivi razvoj i zelene politike, koje bespredmetno mogu doprinijeti uspjehu naše zemlje, u skorije vrijeme biti još više prepoznate, kako od samih građana tako i od budućih nosioca javnih politika.

Potencijal za održivi razvoj naše zemlje prepoznao je i Odbor za transport i turizam Europskog parlamenta čiji su članovi ovog mjeseca službeno boravili u Hrvatskoj. U posebnom fokusu Delegacije bilo je gradilište novog terminala Među-

narodne zračne luke Zagreb i novi most preko rijeke Drave kod Petrijevac, kao važnim sastavnicama razvoja prometne infrastrukture i turizma. Na moj prijedlog ova je posjeta omogućila međusobnu razmjenu informacija, iskustva, upoznavanje s radom uključenih institucija i organizacija, a sve u cilju kvalitetnije pripreme buduće legislative, zakonskih rješenja i strateških smjernica na korist europskih regija i podregija - generatora gospodarskog razvoja i prosperiteta svih njihovih građana.

S poštovanjem,

Davor Škrlec,

zastupnik u Europskom parlamentu

Klub zastupnika Zelenih/Europskog slobodnog saveza u Europskom parlamentu

Član

ENVI Odbor za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane

D-CA Izaslanstvo za odnose s Kanadom

Zamjenik

TRAN Odbor za promet i turizam

REGI Odbor za regionalni razvoj

D-TR Izaslanstvo u Zajedničkom parlamentarnom odboru EU-a i Turske

Impressum

Glavni urednik: Davor Škrlec

Uredništvo: Alan Kečkeš, Tanja Poša, Uroš Valentino Saraja, Nataša Vistrička, Goran Zboril

Izdavač: Ured zastupnika u Europskom parlamentu
Davora Škrleca

Ulica Klementa Crnčića 18, 10 000 Zagreb

tel.: +385 1 233 85 67

ISSN 1849-6059

KONTAKTIRAJTE NAS! www.davor-skrlec.eu

Ured u Bruxellesu:

Parlement européen
Bât. Altiero Spinelli
04E258
60, rue Wiertz / Wiertzstraat 60
B-1047 Bruxelles/Brussel
Tel.: +32(0)2 28 45828
Fax.: +32(0)2 28 49828
e-mail: davor.skrlec@europarl.europa.eu

Ured u Strasbourgu:

Parlement européen
Bât. Louise Weiss
T05115
1, avenue du Président Robert Schuman
CS 91024
F-67070 Strasbourg Cedex
Tel.: +33(0)3 88 1 75828
Fax.: +33(0)3 88 1 79828

Aktivnosti u Europskom parlamentu

KOHEZIJSKA POLITIKA I REVIZIJA STRATEGIJE EUROPA 2020.

Kohezijska politika predstavlja više od jedne trećine proračuna EU-a, što je čini njenim glavnim investicijskim instrumentom. Također, kontinuirano pridonosi ciljevima pametnog, održivog i uključivog rasta iz strategije Europa 2020 te je usmjerena na smanjenje regionalnih razlika. Kohezijska politika nastoji i potiče stvaranje sinergije s drugim politikama EU-a, kao što su jedinstveno digitalno tržište, Energetska unija, socijalna politika, te uz pomoć svojih instrumenata i ciljeva (kao što su makroregionalne strategije, teritorijalni program, ulaganje u mala i srednja poduzeća) znatno pridonosi jačanju jedinstvenog tržišta i ostvarivanju ciljeva strategije Europa 2020. Revizija strategije Europa 2020 posvetit će se provedbi vodećih inicijativa, a za cilj će imati stvaranje ravnoteže između financijskih, fiskalnih i ekonomskim mjera s jedne strane, te s druge strane socijalnih, obrazovnih i ekoloških aspekata, kao i aspekata jednakosti, posebno rodne. Stoga sam odlučio podržati rezoluciju kohezijske politike i reviziju spomenute strategije jer je ona sveobuhvatna i dugoročna strategija Europske unije koja ulaže u glavne europske prioritete, jača potencijal regija i promiče održivi razvoj.

NOVI IZAZOVI I KONCEPTI ZA POTICANJE TURIZMA U EUROPI

Turizam je jedno od ključnih područja potencijalnog rasta europskog i hrvatskog gospodarstva, u kojem se ostvaruje više od 10% BDP-a EU-a ako se uzmu u obzir i sektori povezani s turizmom. On je ujedno i pokretač opsežnog

zapošljavanja jer izravno zapošljava 13 milijuna radnika, čime predstavlja najmanje 12% radnih mjesta u EU-u. Doprinos prioriteta politike turizma povezan je s 3 prioriteta Junckerove Komisije, to jest s održivim rastom i radnim mjestima, povezanim jedinstvenim digitalnim tržištem te bolje povezanim i pravednijim unutarnjim tržištem. Održiv, pristupačan i odgovoran turizam, koji je usklađen s prirodom i okolišem te urbanim destinacijama i koji se temelji na učinkovitom korištenju resursa, održivoj mobilnosti i zaštiti klime, pomaže u zaštiti lokalnog okoliša, posebice planinskih i obalnih regija te otoka, dovodi do trajnijih rezultata pogledu regionalnog rasta te zadovoljava sve veće zahtjeve putnika kada je riječ o kvaliteti i pomaže poduzećima u tržišnom natjecanju. Smatram kako je važno jamčiti razvoj održivog, odgovornog i pristupačnog turizma gdje bi se prirodni resursi prikladno koristili s novim tehnologijama za održivi razvoj, održiva radna mjesta te stabilno gospodarstvo. Za kraj bi naglasio nepravедno zanemarivanje biciklističkog turi-

zma koji donosi znatan profit kroz cijelu godinu.

JEDNAKE MOGUĆNOSTI I JEDNAKO POSTUPANJE PREMA MUŠKARCIMA I ŽENAMA U PITANJIMA ZAPOŠLJAVANJA I RADA

Jednako postupanje prema muškarcima i ženama u zapošljavanju i zanimanju je pitanje pravde i pravednosti. Sve žene, bez obzira na njihovu dob, obrazovanje ili društveni status izravno su ili neizravno potencijalne žrtve diskriminacije na radnom mjestu. Postoji nekoliko glavnih elemenata po kojima su žene diskriminirane, a to su: razlika u plaći, neravnoteža između posla i obitelji, pristup pravdi i diskriminacija unutar mirovinskog sustava. Jednak tretman i načelo nediskriminacije je važan dio i primarnog zakonodavstva EU od usvajanja Ugovora iz Rima 1957. godine. Na plenarnoj sjednici podržao sam prijedlog direktive koja bi omogućila implementaciju kazne za odgovorne i kompenzacije za žrtve diskriminacije. Sankcije i kazne potaknut će izbjegavanje situacija koje mogu biti diskriminirajuće.

OGRANIČENJE EMISIJA ODREĐENIH ONEČIŠĆIVAČA U ZRAK

Na plenarnoj sjednici glasovao sam za promjenu direktive u kojoj se stavlja odredbe za spalionice srednje veličine. One su osmišljene kako bi dale značajan doprinos da se smanji zagađenje dušikovog oksida, sumporovog dioksida i prašine gdje su postavljane granične vrijednosti za nova i postojeća postrojenja, zajedno s jednostavnim registracijskom shemom, kako bi omogućilo značajno smanjenje emisije štetnih plinova u zraku.

Opres s ugljikovodicima u Jadranu - poruka iz Europskog parlamenta

Jedna od važnijih tema za Hrvatsku o kojoj su zastupnici u Europskom parlamentu raspravljali u listopadu na plenarnoj sjednici u Strasbourgu je usvajanje izvješća o Strategiji Europske unije za jadransku i jonsku regiju čiji je izvjestitelj u sjeni zastupnik ORaH-a Davor Škrlec.

Tijekom zajedničke rasprave zastupnik Škrlec zahvalio se kolegi Ivanu Jakovčiću na kvalitetnim rezultatima pregovora te je u svom govoru istaknuo zadovoljstvo postignutim kompromisom gdje je uvažen njegov amandman u vezi istraživanja i eksploatacije nafte i plina u Jadranu, kojim se naglašava potreba za dosljednim provođenjem zakonodavstva Europske unije i međunarodnih konvencija o ekološkoj održivosti i sigurnosti pomorskih aktivnosti – svega što je Hrvatska u protekle dvije godine izbjegavala, a čini se da tu praksu namjerava nastaviti bez obzira koja politička opcija dobije povjerenje građana za sljedeći mandat. Osim toga, zastupnik ORaH-a smatra kako jadransko-jonska makroregija ima visok potencijal za održivi razvoj gospodarstva cijele makroregije i potencijal za stvaranje novih zelenih radnih mjesta koja su ključna u borbi protiv nezaposlenosti.

Zastupnik ORaH-a više puta je istaknuo kako jadransko-jonska makroregija ima nedostatak postojanja brze željeznice, a upravo ona treba biti žila kucavica održivog transporta. Nadalje, razvoj održivog ribarstva u Hrvatskoj vidi kao jednu od temeljnih djelatnosti zajedno s tradicionalnom proizvodnjom zdrave hrane u makroregiji. Uz promicanje obnovljivih izvora energije i ulaganjem u energetske učinkovitost, zastupnik Škrlec izgradnju LNG

terminala vidi kao jedan od načina povećanja energetske sigurnosti Europske unije, a ne samo makroregije.

“Za ostvarivanje održive i stabilne jadransko-jonske makroregije ključno je potencirati održivu prekograničnu suradnju i kvalitetno upravljanje makroregijom. Optimalno iskorištavanje potencijala obnovljivih izvora energije i prometna povezanost unutar same makroregije, ali i između makroregija doprinose spomenutim ciljevima. Nužno je osigurati intermodalnu prometnu infrastrukturu kako bi se povezale države, i razviti energetske infrastrukture, ali pri tome trebamo voditi računa o zaštiti okoliša i održivosti pojedinih projekata. Hrvatska se nalazi u dvije susjedne makroregije – Dunavskoj i Jadransko-jonskoj te ima povijesnu šansu za uspjeh.” – zaključio je Škrlec.

Iznenaden sam priopćenjem kolegice Dubravke Šuice u kojem se pohvalila kako se u izvješću o Strategiji EU-a za jadransku i jonsku regiju spominje Pelješki most. Hrvatski jug ćemo povezati nakon što se provede adekvatan i obvezan postupak prikupljanja dokumentacije koji će pokazati koje rješenje je najbolje za dugoročno povezivanje. To, kao i provedba projekata je u domeni odgovornosti Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije, a ne Europskog parlamenta i eurozastupnika iz Hrvatske. Druge vrijednosti koje smo ugradili u konačni tekst rezolucije, poput boljeg prometnog povezivanja otoka i povećanja kvalitete života na otocima, tradicionalno malo ribarstvo, i ulaganja u turizam koja će pridonijeti neutralizaciji njegove sezonalnosti, nisu niti spomenute.

Bespilotne letjelice imaju veliki potencijal za stvaranje radnih mjesta

Zastupnici u Europskom parlamentu su u četvrtak, 29. listopada, na plenarnoj sjednici u Strasbourgu raspravljali o sigurnoj upotrebi zrakoplovnih sustava na daljinsko upravljanje (RPAS), opće poznatih kao bespilotne letjelice, u civilnom zrakoplovstvu.

Kao izvjestitelj u sjeni za spomenuto izvješće, zastupnik O-RaH-a Davor Škrlec u svom je govoru rekao kako je zadaća Europske unije u što kraćem roku razviti zakonodavni okvir koji će se odnositi isključivo na civilnu upotrebu bespilotnih letjelica.

“Zakonodavni okvir mora jamčiti investicije i razvoj konkurentnog europskog sektora bespilotnih letjelica za civilnu upotrebu te jasno razlikovati profesionalnu upotrebu bespilotnih letjelica na daljinsko upravljanje od njihove rekreativne upotrebe. Potencijal za gospodarski razvoj ovog sektora je golem. Potiče razvoj inovativnih tehnologija koje imaju veliki potencijal za stvaranje radnih mjesta, posebno zelenih radnih mjesta kako u velikim trgovačkim društvima, tako i u tisućama malih i srednjih poduzeća.”

Osim toga, zastupnik Škrlec smatra kako je kvalitetno obrazovanje nužno u ovom sektoru te je istaknuo potrebu za organiziranjem i promicanjem centara za stjecanje kvalifikacija i osposobljavanje pilota i operatera bespilotnih letjelica.

“Europskim zakonodavnim okvirom trebamo omogućiti inovacije i razvoj sektora u najboljim mogućim uvjetima uz učin-

kovitu zaštitu imovine i osoba, kao i osobnih podataka i privatnosti građana. Na kraju, ne smijemo zaboraviti ograničene resurse kojima raspolažemo i zaštitu okoliša. Ovaj novi sektor je idealna prilika da odmah na početku počnemo primjenjivati načela kružne ekonomije, što za propulziju bespilotnih letjelica podrazumijeva korištenje pogonskog goriva koje neće narušavati kvalitetu zraka i povećavati emisije stakleničkih plinova.” – zaključio je Škrlec.

Potencijal za gospodarski razvoj ovog sektora je golem. Potiče razvoj inovativnih tehnologija koje imaju veliki potencijal za stvaranje radnih mjesta, posebno zelenih radnih mjesta kako u velikim trgovačkim društvima, tako i u tisućama malih i srednjih poduzeća.

Dobri stari zakoni - tradicija suzbijanja korupcije u Hrvatskoj

Početak studenog u Europskom parlamentu u Bruxellesu održana je izložba i konferencija pod nazivom „Dobri stari zakoni - tradicija suzbijanja korupcije u Hrvatskoj“ čiji je domaćin i suorganizator bio zastupnik ORaH-a Davor Škrlec, a koja je uslijedila nakon svečanog otvaranja izložbe u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu.

Ovo je bila prilika da se i u europskom kontekstu prikažu neke od najslikovitijih protukorupcijskih odredbi hrvatskih srednjovjekovnih akata koji upućuju na davnu svijest problema korupcije pri obnašanju javnih dužnosti. Najbolji primjer za navedeno je i natpis s ulaza u negdašnju dvoranu Velikog vijeća pri Kneževu dvoru u Dubrovniku „Obliti privatorum publica curate“ (Zaboravite osobne stvari, brinite se za javne) koju zastupnik Škrlec često koristi u javnom nastupu.

Malo je poznato kako su Vinodolski zakon ili primjerice Senjski, Riječki, Vrbnički, Zadarski, Split-ski, Korčulanski i Dubrovački statut stariji čak i od nekih belgijskih, švedskih, njemačkih ili švicarskih statuta. Povod za izložbu i konferenciju je nedavno objavljivanje knjige „Suzbijanje korupcije u Hrvatskoj u srednjem vijeku“ u kojoj je šestero znanstvenika sa sveučilišta u Zagrebu, Rijeci i Splitu obradilo pojedine antikorupcijske odredbe iz najpoznatijih hrvatskih srednjovjekovnih pravnih akata. Autori knjige ovom su prilikom iznijeli svoja stajališta i usporedili nekadašnju borbu protiv korupcije s trenutnom situacijom u Hrvatskoj.

Zanimljivo je kako se već Dubrovačkim statutom zabranjivalo financiranje predizbornih kampanja i interesno povezivanje kod

izbora za pojedina mjesta u javnoj službi za što su bile propisane visoke novčane pa čak i zatvorske kazne. Dekan Pravnog fakulteta u Splitu, Željko Radić, govorio je o pravnim spomenicima na području Hrvatske, točnije, o Korčulanskom i Dubrovačkom statutu, a docent s Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Tomislav Galović, o pravnim spomenicima na hrvatskom jeziku, kao što su Vinodolski zakon i Krčki-Vrbnički statut. Koordinator cijelog projekta i urednik knjige iz udruge Kultura i etika, Zorislav Antun Petrović, osvrnuo se na aktualnost protukorupcijskih odredbi srednjovjekovnih hrvatskih pravnih akata.

„Osobitu pažnju pridajem transparentnom načinu upravljanja javnim novcem i borbi protiv korupcije na svima razinama“, nag-

lasio je zastupnik Škrlec u svom uvodnom govoru i podsjetio na ORaH-ovu politiku suzbijanja korupcije koja počiva na četiri „o“, a to su: odgovornost, otvorenost, objektivnost i osviještenost. Posebno je stoga važna i uloga građana koji imaju moć nositelje javnih dužnosti pozvati na odgovornost za neizvršavanje povjerenih zadaća.

„Konačni cilj mora biti postizanje društvene jednakosti i osjećaja pravde čime bi jačao zdravi oblik domoljublja nužan za postizanje održivog razvoja Hrvatske“, zaključio je Škrlec

Konferenciji su nazočili veleposlanik i stalni predstavnik Republike Hrvatske pri Europskoj uniji, Mato Škrabalo, i veleposlanik Republike Hrvatske u Kraljevini Belgiji, Mario Nobilo.

Nova hrana - Ne smijemo dozvoliti konzumiranje proizvoda upitne kvalitete s rizikom za potrošače

NOVA ŠTO IMA NOVOG NA TANJURU? HRANA

Nova hrana termin je koji se koristi za hranu koja se nije u znatnoj mjeri koristila u EU-u prije svibnja 1997.

NOVA HRANA JE:

1. Hrana s novom ili namjerno izmijenjenom osnovnom molekularnom strukturom	2. Hrana koja sadrži ili se proizvodi od mikroorganizama, gljiva i algi	3. Nova hrana koja sadrži ili se proizvodi od biljaka
4. Hrana koja sadrži ili se proizvodi iz staničnih kultura ili tkiva	5. Hrana koja sadrži ili je dobivena i proizvedena od životinja i njihovih dijelova, uključujući cijele životinje, poput insekata	6. Vitamini, minerali i druge tvari koje se koriste kao dodaci prehrani
7. Hrana koja sadrži nanomaterijale	<i>Nanomaterijali su kemijske tvari ili materijali čija se građa kreće u rasponu od približno 1 do 100 nm u barem jednoj dimenziji.</i>	

NOVA HRANA DOZVOLJENA OD 2015.

Toplinski obrađeni mliječni proizvodi fermentirani s <i>Bacteroides xylanisolvens</i>	Prerađena ulja iz sjemenke <i>Buglossoides arvensis</i>	Flavonoid <i>Glycyrrhiza glabra</i> , odnosno slatki korijen

Izvor:
EPRS,
Europska komisija

Umjetni zaslađivači dobiveni iz lišća Stevie, *Tetragonia tetragonoides* ili sok iz uljne kadulje službeno spadaju pod novu hranu u prehrani Europljana. Zastupnici u Europskom parlamentu su u srijedu, 28. listopada, raspravljali i glasali o novim pravilima uz pomoć kojih bi se pojednostavio postupak izdavanja dozvola u svrhu zaštite javnog zdravlja.

Regulativa EU-a o novoj hrani datira iz 1997. godine od kada su razvijeni razni novi sastojci za inovativne nove okuse. Sudjelujući u raspravi, zastupnik ORaH-a Davor Škrlec istaknuo je kako se slaže da je ključno modernizirati postojeću uredbu o novoj hrani na način da oslikava tehnološke i znanstvene napretke s ciljem adekvatnije zaštite zdravlja građana.

“Novi prijedlog uredbe sadrži nekoliko pozitivnih promjena među kojima bih istaknuo centralizirani postupak autorizacije kojim će se smanjiti administrativna opterećenja i nepotrebni dodatni troškovi. Međutim, kako je primarni cilj revidiranja ove uredbe jamčenje sigurnosti hrane, zbog načela predostrožnosti ne mogu podržati njeno donošenje. Uključivanje hrane koja se sastoji od proizvedenih nanomaterijala je neprihvatljivo jer trenutna saznanja o istima ne dozvoljavaju procjenu rizika za ljudsko zdravlje, te ne postoji jasna definicija na europskoj razini. Zaključno, kako bismo očuvali zdravlje građana Europske unije, trebamo snažnije podučavati tradicionalnu proizvodnju hrane, ali na održiv način, a ne svjesno dozvoljavati konzumiranje proizvoda upitne kvalitete s rizikom za potrošače.” – poručio je Škrlec.

Uključivanje hrane koja se sastoji od proizvedenih nanomaterijala je neprihvatljivo jer trenutna saznanja o istima ne dozvoljavaju procjenu rizika za ljudsko zdravlje te ne postoji jasna definicija na europskoj razini.

Izbjeglička kriza u Europi - realnost koja traži naš odgovor

ORaH je u kolovozu 2015. godine otvorenim pismom predsjedniku Vlade upozorio na nadolazeću izbjegličku krizu te postavio pitanje spremnosti Hrvatske na nošenje s izazovima.

Stranka ORaH i zastupnik ORaH-a u Europskom parlamentu Davor Škrlec, 31. listopada su na javnoj tribini na temu izbjegličke krize ugostili njemačku glavnu tajnicu savezne pokrajine Rhineland-Palatinate i Ministarstva integracije, obitelji, djece, mladih i žena. U raspravi održanoj u Europskom domu sudjelovao je i predstavnik inicijative „Dobrodošli“, g. Mitre Georgiev, a predsjednik Glavnog foruma ORaH-a Gordan Cmrečki moderirao je tribinom.

ORaH je u kolovozu 2015. godine otvorenim pismom predsjedniku Vlade upozorio na nadolazeću izbjegličku krizu te postavio pitanje spremnosti Hrvatske na nošenje s izazovima. Od

početka krize svjedoci smo izrazito velike solidarnosti i pomoći na terenu koju pružaju građani, organizacije civilnog društva te kao i u svim kriznim uvjetima velike potpore od strane policije i vojske u organizacijskom i operativnom djelovanju prihvata izbjeglica. Međutim, sredstva i mehanizme Europske unije, koji nam stoje na raspolaganju, Vlada i resorna ministarstva nisu iskoristila što bi u velikoj mjeri olakšalo tranzit izbjeglica te integraciju dijela izbjeglica koji su zatražili ili će zatražiti azil u Hrvatskoj.

Svaka država članica EU potpisnica je Ženevske konvencije o statusu izbjeglica prema kojoj smo i kao društvo odgovorni

pomoći unesrećenim ljudima pri traženju sigurnog utočišta. Uz humanitaran pogled prema krizi potrebno je osigurati odgovarajuću integraciju izbjeglica koja među ostalim podrazumijeva obrazovanje i učenje jezika, neke su od poruka današnje tribine pod nazivom "Izbjeglička kriza u Europi - realnost koja traži naš odgovor".

„Izbjeglice ne smijemo promatrati kao krizu već kao izazov koji na duži period zahtjeva održivo rješenje“ poručila je posebna gošća tribine Margit Gotstein, državna tajnica Ministarstva integracije, obitelji, djece, mladih i žena, njemačke savezne pokrajine Rhineland-Palatinate.

Afera Dieselgate: “Hoće li Vlada RH zahtijevati naknadu štete od Volkswagen grupe?”

Sami kupci spornih 11 milijuna automobila prevareni su za pravu vrijednost istih i time je narušena pravednost tržišnog natjecanja. Također, ovim slučajem zadan je teški udarac konceptu zelene javne nabave kojeg potiče Europska komisija.

Na plenarnoj sjednici Europskog parlamenta održanoj 6. listopada 2015. u Strasbourgu raspravljalo se o aferi “Volkswagen” koja posljednja dva tjedna potresa automobilsku industriju. Američka agencija za zaštitu okoliša 18. rujna 2015. izdala je obavijest o kršenju Zakona o čistom zraku od strane njemačkog proizvođača automobila Volkswagena. Kompanija je u svoje dizelske motore, u razdoblju od 2009. do 2015., ugrađivala softver koji je lažno prikazivao nisku emisiju dušikovih oksida na laboratorijskom testu, a u realnim uvjetima vožnje neprihvatljivo veću nakon testiranja.

ORaH-ov zastupnik Davor Škrlec istaknuo je ozbiljnost situacije ako se odgovorno ne pristupi rješavanju ovog slučaja. Zastupnik Škrlec postavio je sljedeće pitanje: “Što je sa zaštitom tržišnog natjecanja u koje se EU zaklinje? Koliko je ovo varanje usporilo razvoj tržišta hibridnih i električnih automobila te zelenih ili zelenijih radnih mjesta upravo u autoindustriji EU-a?”. Sami kupci spornih 11 milijuna automobila prevareni su za pravu vrijednost istih i time je narušena pravednost tržišnog natjecanja. Također, ovim slučajem zadan je teški udarac konceptu zelene javne nabave kojeg potiče Europska

komisija. Vozila grupacije Volkswagen najprodavanija su u Hrvatskoj, a samo je Vlada RH tijekom prošle godine nabavila 1500 vozila od kojih je 1423 bilo grupe Volkswagen. Hrvatska je preko javne nabave naručila sporna vozila te je nemi-

novno oštećena zbog lažnih informacija pri odabiru vozila i količine ispuštenih emisija. Državni proračun svakodnevno trpi neizmjernu štetu čiji razmjer trenutno nije moguće ni procijeniti jer trošarine koje se uplaćuju u proračun predstavljaju višestruko manji iznos od stvarnog stanja emisija vozila. Također, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost zbog potplate je zaknut za posebnu naknadu za okoliš na vozila na motorni pogon.

“Riječ je o krađi javnog novca, novca građana Hrvatske jer se smanjuje iznos za sve projekte koje provodi Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, poput subvencija za kupovinu kućanskih uređaja, energetske učinkovitost u zgradarstvu, itd.” – zaključio je Škrlec.

Studijsko putovanje studenata Ekonomskog fakulteta u Bruxelles

Studenti koji su se istaknuli svojim zalaganjem i volonterskim radom u organizaciji Europskog EFOS tjedna, nagrađeni su putovanjem u Bruxelles od 12. do 16. listopada 2015. godine, u pratnji doc.dr.sc. Anite Frajman Ivković. Posjet je realiziran u sklopu suradnje Ureda zastupnika u Europskom parlamentu Davora Škrleca i Ekonomskog fakulteta u Osijeku.

Piše: **Mislav Mihaljević**

Na put smo krenuli puni pozitivne energije u ponedjeljak, 12. listopada u poslijepodnevnom satima, a u Zagrebu smo se priključili većoj grupi iz Dalmacije te lokalnim asistentima zastupnika Davora Škrleca: Alanu Kečkešu i Tanji Poša koji su bili voditelji puta. Putovanje Europom obuhvatilo je Sloveniju, Austriju, Njemačku i Belgiju. Nama kao studentima Ekonomskog fakulteta nije trebalo dugo da se upoznamo sa ostalim putnicima i da razmijenimo iskustvo u svom području djelovanja (od funkcioniranja udruga civilnog društva na dalmatinskim otocima, preko korištenja sredstva iz EU fondova) te time "skratimo" dugačak put do Bruxellesa.

Oduševljeni panoramom Bruxellesa došli smo do hotela na najvećoj šetnici u Europi (Bulevard Adolphe Maxlaan) koja nudi društvene, gastronomske, uslužne, trgovačke i druge sadržaje. Nakon prijave u hotelu, iskoristili smo vrijeme za šetnju i upoznavanjem sa centrom grada i Europskom četvrti u kojoj se nalaze institucije Europske unije locirane u Bruxellesu. Zajednička večera bila je još jedna prilika za dru-

ženje. Nakupljene kalorije potrošili smo nastavkom samostalnog istraživanja grada (Grand Place - glavni briselski trg gdje se nalaze stara i nova Gradska vijećnica, te mnoge cehovske građevine, Manneken Pis-a – središnja atrakcija Bruxellesa, Kraljevska palača i park, i brojne ostale građevine i skulpture). Posebno nas se dojmila imponozantna zgrada Europskog parlamenta na Place de Luxembourg-u koja plijeni pozornost svojom veličinom i modernom arhitekturom te smo s nestrpljenjem čekali obilazak same zgrade sljedećeg dana.

Ispred Parlamenta dočekali su nas asistenti Uroš-Valentino Saraja i Nataša Vistrička. Nakon obavezne sigurnosne provjere i nekoliko brzih fotografija, smje-

stili smo se u jednoj od dvorana Europskog parlamenta gdje nas je dočekaao zastupnik g. Škrlec koji je nakon srdačne dobrodošlice dao priliku svim grupama da se predstavljaju. Tako smo mogli vidjeti zanimljiva rješenja studenata Učiteljskog fakulteta u Zagrebu za potrebom edukacije najmlađih članova društva o zaštiti okoliša, odvajanju i recikliranju otpada u okviru natječaja "Inovacijama mijenjajmo svijet na bolje – razmišljaj, stvaraj i živi održivo!". Nakon njih zanimljiva rješenja od recikliranog kartona predstavili su nam učenici srednje Umjetničke škole u Splitu koji su od kartona izrađivali slike od kojih jedna krasi ured zastupnika g. Škrleca. Također, predstavnici udruga civilnog društva koja djeluju na dalmatinskim

otocima predstavili su svoj rad i planove za zadržavanje mladih ljudi na otocima. Konačno doc. dr. sc. Anita Frajman Ivković predstavila je rad studenata Ekonomskog fakulteta u Osijeku u sklopu kolegija Institucijski sustav Europske unije i Europskog EFOS tjedna. Uslijedilo je predavanje i obilazak Parlamenta od strane gđe. Urške Dolinšek.

Obilazak parlamenta nastavili smo zajedničkom kavom u kafiću Mickey Mouse u kojem smo se imali prilike odmoriti i napuniti baterije za predstojeću konferenciju i izložbu "Dobri stari zakoni – tradicija suzbijanja korupcije u Hrvatskoj". Zanimljivi predavači i uzvanici među kojima su bili i Ekselencija Mario Nobile (veleposlanik Republike Hrvatske u Belgiji), te Ekselencija Mato Škrabalo (veleposlanik RH pri EU-u), predstavili su zakone iz srednjeg vijeka koji su zapisani na poznatim hrvatskim zakonima (npr. Vinodolski zakonik), a odnose se na borbu i suzbijanje korupcije u srednjem vijeku. Nakon konferencije posjetili smo Parlamentarium – svojevrsni muzeju EU-a, gdje smo saznali detalje i zanimljivosti o Europi i stvaranju i razvoju europskih integracija od I. svj. rata do danas. Parlamentarium je na studente ostavio poseban dojam zbog mješavine populističkog i moderno prikazanog sadržaja, te originalnih dokumenata i slika iz doba svjetskih ratova i stvaranja Europske ekonomske zajednice (EEZ), preteče EU-a. Uzbudljiv dan završili smo večernjim izlaskom i opu-

tanjem u najpoznatijoj Bruxelleskoj pivnici Delirium Tremens Beer House. Posljednji dan u Bruxellesu iskoristili smo za posjet Europskom tjednu regija i gradova (OpenDays 2015) gdje smo imali priliku prisustvovati brojnim predavanjima i konferencijama tematski vezanim za razvoj regija i gradova u Europi. Studenti su iskoristili ponudenu mogućnost za samostalnim obilaskom, te su prisustvovali raznim predavanjima koja su se odvijala u vrijeme njihova posjeta te su dobili širu sliku o radu regionalnih tijela koja se bore i lobiraju u Bruxellesu za pojed-

ne projekte vezane za njihovu lokalnu sredinu. Prije polaska za Hrvatsku posjetili smo simbol Bruxellesa - Atomium. Iz Bruxellesa smo se vratili puni dojmova i lijepih uspomena, još jače motivirani za nastavak rada na temama Europske unije. Put smo iskoristili za nova poznanstva, produbljivanje starih i sklapanje novih poslovnih suradnji, nova učenja o Europskoj uniji i svojevrsni team building. Zahvaljujemo se Uredu zastupnika u Europskom parlamentu Davora Škrleca na pruženoj prilici i veselimo se daljnjoj suradnji.

Na poziv zastupnika ORaH-a u Europskom parlamentu, Davora Škrleca, u Bruxellesu je od 13. do 15. listopada boravilo 30-ak predstavnika udruga civilnog društva za održivi razvoj i lokalnih akcijskih grupa (LAG) s područja otoka i gradova dalmatinskih i primorskih županija. Cilj njihova posjeta je bio upoznati se s radom institucija Europske unije te sudjelovati u Europskom tjednu regija i gradova (The Open Days 2015) koji se ove godine u Bruxellesu održao od 10. do 15. listopada.

"Kroz posjet naši su predstavnici imali priliku stjecati nova znanja i vještine te se povezati s europskim stručnjacima u području lokalnog i regionalnog razvoja. Održivi razvoj i zelena radna mjesta rješenja su za ostanak i vraćanje mladih na otoke. Nadam se kako će stečeno iskustvo i znanje prenijeti u svoju sredinu na dobrobit svoje lokalne zajednice", poručio je Škrlec.

Delegacija Odbora za promet i turizam Europskog parlamenta posjetila Republiku Hrvatsku

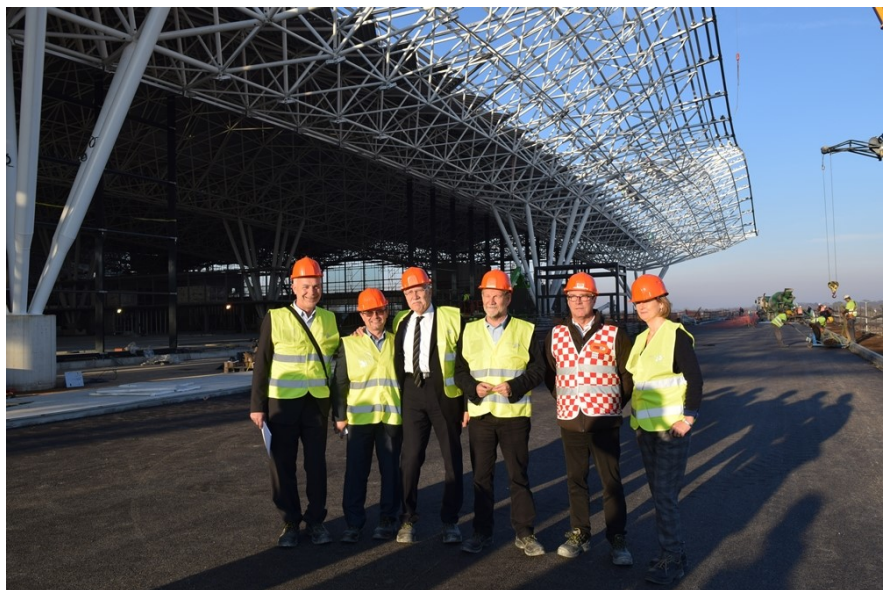
Od 3. do 5. studenog u službenom posjetu Republici Hrvatskoj boravila je delegacija Odbora za promet i turizam Europskog parlamenta. Lokacije u Zagrebu, Petrijevcima i Vinkovcima posjetili su predsjednik odbora za promet i turizam EP-a Michael Cramer (Zeleni/ESS, Njemačka), dopredsjednik Dominique Riquet (ALDE, Francuska) te članovi Odbora Deirdre Clune (EPP, Irska), Gesine Meissner (ALDE, Njemačka), Karima Delli (Zeleni/ESS, Francuska), kao i hrvatski zastupnici Davor Škrlec (Zeleni/ESS) i Jozo Radoš (ALDE), a u Osijeku se pridružila i zastupnica Biljana Borzan (S&D).

Delegacija je na početku boravka posjetila gradilište novog terminala Međunarodne zračne luke Zagreb i Hrvatsku kontrolu zračne plovidbe, te je predsjednik Odbora Michael Cramer na konferenciji za medije održanoj 5. studenog u Ministarstvu pomorstva, prometa i infrastrukture istaknuo potrebu "da zračna luka Zagreb bude povezana s javnim prijevozom poput željeznice" kako bi svi građani jednostavnije i brže mogli doći do svog odredišta.

Biciklističke rute kao prioritet

Drugi dan posjeta bio je rezerviran za razgovore s predstavnicima Hrvatskih autocesta (HAC) te posjetom gradilišta novog mosta preko Drave kod Petrijevaca, sastavnicom koridora VC.

Predsjednik Odbora za promet i turizam EP-a, Michael Cramer, na zajedničkom je obraćanju medijima također istaknuo kako je izuzetno važno da Hrvatska poboljša svoje biciklističke staze: "Postoje biciklističke rute od Italije do Maribora, međutim one od Maribora do Dunava nisu finalizirane. Moramo imati na umu da biciklistički

turizam godišnje Europi doneše prosječno 44 milijarde eura", poručio je Cramer. Također je dodao da mreža biciklističkog

prometa i unutar gradova treba biti prioritet upravo zbog očuvanja okoliša i promicanja zdravog životnog stila.

Delegacija je posjetila i park prirode Kopački rit te nakon posjete poručila da Hrvatska treba dodatno ulagati u eko turizam. "Imate velika prirodna bogatstva i vrijednost u tom dijelu zemlje, stoga možete održavati i turističku sezonu izvan one uobičajene za Hrvatsku, ljetne turističke sezone", zaključila je članica Odbora Deirdre Clune.

Potrebne investicije u željezničku infrastrukturu

Osim obilaska parka prirode, Odbor za promet i turizam EP-a u Vinkovcima je upoznat s projektom obnove željezničke pruge na dionici Vinkovci – Tovarnik, dijela X. koridora transeuropske željeznice, sufinanciranog iz pretpristupnih programa EU (ISPA), pri čemu je predsjednik Odbora Michael Cramer istaknuo da je "Hrvatska dugo godina ulagala u cestovni promet i ima dobre autoceste" te da se "sada mora usredotočiti na investicije u željezničku infrastrukturu".

Trećeg dana delegacija je posjetila tvornicu Rimac Automobili d.o.o., a cjelokupni posjet Republici Hrvatskoj završio je sastancima u Ministarstvu pomorstva, prometa i infrastrukture s ministrom pomorstva, prometa i infrastrukture Sinišom Hajdašem Dončićem te Ministarstvu turizma sa zamjenikom ministra turizma Daglasom Koracom, kao i predstavnicima sindikata. Pritom je zamjenik ministra turizma Daglas Koraca istaknuo važnost daljnjeg investiranja u turizam kroz EU fondove, kao i

razvoja prometne infrastrukture za turizam u smislu razvoja zračnih luka i uspostavljanja novih zračnih linija, koje omogućuju veći broj dolazaka gostiju iz dalekih zemalja. Neke od tema sastanaka bile su i infrastrukturni projekti poput izgradnje Pelješkog mosta, proširenja Zračne luke Dubrovnik i povećanja kapaciteta luke Rijeka. Protekla tri dana koje je delegacija provela u Hrvatskoj dio su uobičajenih aktivnosti Odbora za promet i turizam EP-a na raznim lokacijama u država-

ma članicama, a Odbor je odlučio posjetiti Hrvatsku nakon što je prihvatio prijedlog zastupnika ORaH-a Davora Škrleca, člana Odbora. Svrha posjete u cijelosti je uključivala međusobnu razmjenu informacija, iskustva, upoznavanje s radom uključenih institucija i organizacija, a sve u cilju kvalitetnije pripreme buduće legislative, zakonskih rješenja i strateških smjernica na korist europskih regija i podregija kao generatora gospodarskog razvoja i prosperiteta svih njihovih građana.

Davor Škrlec: Život u oblaku

Da mi se život preselio u oblake potvrdila je statistika Miles&More koja je pokazala da sam u godinu dana mandata u avionu preletio put u dužini ekvatora - cijeli put oko zemaljske kugle...

Izvor: **ZG-Magazin**

Prije godinu i nekoliko mjeseci moj život sveučilišnog profesora na zagrebačkom FER-u koji je bio vrlo dinamičan postao je još dinamičniji. Kažem u šali da se preselio u oblake, što stvarne što virtualne. Odmah na početku odlučio sam kako želim imati svoje urede »bez papira«, i u Zagrebu i Bruxellesu. Za taj zahtjevan zadatak angažirao sam profesionalce, naše domaće stručnjake, koji su uspjeli vrlo brzo složiti cijeli sustav ureda u oblaku (cloud computing) temeljen na programskoj podršci otvorenog koda (tzv. open source). Zato je potpuno svejedno gdje se moj tim ili ja nalazimo, svi naši dokumenti dostupni su nam u svako doba uz maksimalnu sigurnost. Da mi se život preselio u oblake potvrdila je statistika Miles&More koja je pokazala da sam u godinu dana mandata u avionu preletio put u dužini ekvatora – cijeli put oko zemaljske kugle.

Jedan dan u Parlamentu

Na posao u Parlament dolazim pješice ili javnim prijevozom, koji funkcionira puno bolje nego u Zagrebu. Koristim aplikaciju na pametnom telefonu na kojoj mogu vidjeti gdje se trenutno nalazi autobus ili tramvaj u odnosu na moju stanicu. To skraćuje vrijeme čekanja, a ponekad znači da mogu, ako je

gužva, propustiti prvi autobus ili tramvaj jer imam pouzdan podatak kada dolazi sljedeći, a ne moram biti na stanici. Međutim, ako je lijepo vrijeme preferiram odlazak pješice koji je bio naročito relaksirajući kada sam pola godine boravio u hotelu blizu kraljevskog parka. Jutarnji prolazak kroz park bio je ispunjen susretima s raznim pticama, patkama, jutarnjim trkačima ili s ljudima koji su kao i ja odabrali taj put na posao.

Kad god dnevni raspored u Bruxellesu to dopušta, dan u Parlamentu započinje u fitness centru koji se nalazi u podrumu glavne zgrade. Životno iskustvo naučilo me da se bez dobre fizičke kondicije ne može izdržati cjelodnevni intelektualni rad. Zato sam u Parlamentu već u sedam ili pola osam ujutro, i nakon sat vremena vježbanja, »baterije« su napunjene, adrenalina visok i ponekad se ima osjećaj nepobjedivosti. Među-

tim, u devet sati se već mora biti ili na zasjedanjima odbora ili se odrađuju drugi sastanci. Odbori često započinju glasanjem o predmetima koji se upućuju na plenarnu sjednicu ili je riječ o mišljenjima koje je drugi odbor uputio. Ponekad je rezultat glasanja neizvjestan i prethode mu dogovori između klubova zastupnika.

Nakon glasanja uvijek je na dnevnom redu neka tema oko koje se razvije žučna rasprava. I to traje do 12:30 sati kada nastupa pauza za ručak koja traje do 14:30 sati. Na raspolaganju je nekoliko kantina u kojima se poslužuju obroci, ali zastupnici imaju na raspolaganju odvojeni restoran u kojem se održavaju radni ručkovi ili zastupnik može dovesti svoje goste. Vrlo brzo sam naučio da je to izuzetno dobra prehrambena navika, jer popodnevna zasjedanja odbora traju do 18:30 sati. Ponekad na ručak odem izvan Parlamen-

ta, na Trg Jourdan, na kojem ima puno dobrih i povoljnih restorana, a šetnja kroz još jedan park dobro dođe za opuštanje i neformalni razgovor s kolegama.

Gospodarske teme

Kako sam član tri parlamentarna odbora – Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane, Odbora za regionalni razvoj i Odbora za transport i turizam, na sjednicama odbora sam uvijek dva tjedna u mjesecu. Teme kojima se bavim su uglavnom vezane uz gospodarstvo pa je to npr. Energetska unija, kružna ekonomija, zeleni poslovi te malo i srednje poduzetništvo, Europski semestar, kohezijska politika i EU fondovi, makroregionalna suradnja, a posljednja tema je »fancy« –Izvješće o sigurnoj upotrebi zrakoplovnih sustava na daljinsko upravljanje (RPAS), opće poznatih kao bespilotne letjelice, u civilnom zrakoplovstvu – dronovi, na kojem sam bio izvjestitelj u sjeni ispred Kluba zastupnika Zeleni/ESS.

Biti izvjestitelj u sjeni znači da si član grupe ljudi gdje svaki predstavlja svoj klub zastupnika i svaki od nas nastoji najbolje zastupati stavove svog kluba, ali i svoje osobne stavove. Upravo je to dio gdje je najveća moć zastupnika u Europskom parlamentu i potrebno je upotrijebiti sve vještine pregovaranja i diplomacije kako bi većina u grupi izvjestitelja prihvatila tvoje prijedloge. Sve se to još začini s lobistima koji „zuje“ oko tebe i nastoje te uvjeriti kako se njihovi prijedlozi za a-

mandmane savršeno poklapaju s mojim stavovima.

Radni dan završi kasno navečer, često oko 22 sata, pogotovo ako odem na neku debatnu večeru u Parlamentu, gdje u neformalnom okruženju imam priliku razmjene mišljenja s predstavnicima gospodarstva, civilnog sektora, Europske komisije, itd.

Iako radni dan završi ranije, vrlo rijetko odlazim do centra grada. Zapravo, ne odlazim u dijelove grada koji vrve turistima, a ima i dijelova u koje se čak ne preporuča noćni izlazak. Svaka četvrt ima svoj trg na kojem se događa društvena aktivnost, gdje se nalaze kafići, restorani i male trgovine. Tako je moj omiljeni dio grada Trg Flagey, kojeg »okupiraju« mladi i studenti, blizu je nekoliko parkova i umjetnog jezera.

Bruxelles vs. Strasbourg

Dvanaest puta godišnje Parlament zasjeda u Strasbourgu, koji je prema Ugovoru i sjedište Europskog parlamenta. Na plenarnoj sjednici zastupnici imaju priliku raspravljati o svim točkama dnevnog reda i javno iznositi svoje mišljenje, čak i ako nisu članovi odbora koji je bio nadležan za predmet rasprave. Postoji pravilo koliko zastupnika iz pojedinog kluba ima pravo govoriti na plenarnoj sjednici i trajanje samog govora je ograničeno najčešće na jednu minutu, jer ipak je 751 zastupnika i svi trebaju dobiti priliku za govor. Imamo priliku slušati obraćanje predsjednika Europske komisije i ostalih povjereni-

ka, ali i oni imaju priliku čuti naša kritička razmišljanja. Rasprave često znaju trajati do kasno u noć pa sam tako i ja nekoliko puta iz zgrade Parlamenta izlazio oko 23 sati. Zbog intenzivnih aktivnosti koja se događaju za vrijeme zasjedanja u Strasbourgu od ponedjeljka do četvrtka, ponekad ga nazivamo i STRESbourg.

Svako malo se formira grupa zastupnika koji pokušavaju pokrenuti inicijativu za jedinstveno sjedište Europskog parlamenta, i ako bi o tome trebalo odlučivati u budućnosti, za što je iskreno mala vjerojatnost da će se dogoditi, moja preferencija bi bila Strasbourg. Taj grad me oduševio svojom arhitekturom, stilom života i ljubaznošću stanovnika. Bez obzira u koje doba dana prošetam gradom imam dojam mira i urbanog života koji nije toliko ubrzan kao u Bruxellesu, kao da je grad skrojen po mjeri čovjeka da mu bude ugodan za život.

Bez obzira da li sam u Bruxellesu ili Strasbourgu, povratak u Hrvatsku je četvrtkom, ponekad i petkom, i onda započinje nova vrsta posla – sastanci s građanima u Hrvatskoj, odlazak na razne okrugle stolove i konferencije, gdje bih posebno istaknuo predavanja na fakultetima o europskim politikama i područjima kojima se bavim u Parlamentu. Zato su često moji vikendi radni pa tijekom boravka u Hrvatskoj nastojim »ukrasti« nešto vremena za boravak u prirodi, druženje s prijateljima ili uživanju u zalasku sunca kada sam na moru.

Nijedan OPG ne zasluži tretman dostojan odlaska iz Hrvatske!

Nedavno je na jednom [požeško-slavonskom portalu](#) objavljen članak o mladom poljoprivredniku iz Svilne koji je putem medija jasno odaslao svoju poruku: "Preorat ćemo njive i idemo u Njemačku. Htjeli bi da radimo džabe, a to ne možemo i ne želimo". Nekoliko dana kasnije zaprimio sam e-mail udruge Život, koja okuplja obiteljska poljoprivredna gospodarstva u Hrvatskoj, gdje iskazuju punu podršku obitelji Zečević. Inicijativom "Za domaću hranu" udruga Život iznosi zahtjeve za spas hrvatskog sela i seoskog poduzetništva. Svima je jasno kako nijedan OPG u Hrvatskoj nije zaslužio tretman dostojan odlaska iz naše zemlje i stoga iz udruge Život pozivaju buduću vladu na promjenu.

Puno je uzroka lošeg stanja u poljoprivredi; od nedostatka sustavne strategije i ciljeva, nep-lanskog, nesustavnog i pogrešnog raspolaganja nacionalnim resursima do političkih struktura koje nisu radile u javnom interesu, klijentelizma, korupcije, zlouporaba te pogrešne i vrlo štetne politike poticaja. Bez promjena u hrvatskoj politici prema poljoprivredi i ruralnom razvoju nećemo dobro iskoristiti sredstva iz EU fondova koja su namijenjena za ruralni i regionalni razvoj. Hrvatska treba slijediti javne politike EU-a koje potiču udruživanje i zadrugarstvo jer je neosporna činjenica da zadrugarstvo ima ogroman potencijal za razvoj i jačanje domaće, pa tako i europske ekonomije.

Zašto je zadrugarstvo trend u Europskoj uniji i ostatku svijeta?

Međunarodni savez zadruga (International Cooperative Alliance), koji okuplja više od 760 milijuna članova diljem svijeta, definira zadrugu na sljedeći način: Zadruga je samostalna udruga osoba koje su se dobrovoljno udružile kako bi zadovoljile svoje zajedničke ekonomske, društvene i kulturne potrebe i težnje kroz zajedničko vlasništvo i demokratski kontrolirana poduzeća. Brojni su primjeri uspješnih kooperativnih modela u Europskoj uniji i ostatku razvijenog svijeta. Pa tako, primjerice, poljoprivredne zadruge upravljaju s 99% švedske proizvodnje mlijeka, 95% japanske proizvodnje riže, 75% kanadske proizvodnje žitarica i ulja i 60% proizvodnje vina Italije. Najpoznatiji zadrugni primjer je gradić Maleny u Australiji u kojem živi 4.000 stanovnika, a funkcionira kroz 17 zadruga uključujući i kooperativnu banku, poljopri-

vredne zadruge, klub, radničke kooperative, zadruge za bezgotovinsko trgovanje, četiri zadruge za zaštitu okoliša i nekoliko stambeno komunalnih zadruga.

Jedan od pet Europljana član je zadruge

Zadruge dolaze u svim oblicima i veličinama, od mikro poduzeća do multinacionalnih kompanija. Udruženje "Cooperatives Europe" okuplja i predstavlja 160 tisuća zadruga iz cijele Europe koje zapošljavaju 5,4 milijuna ljudi i imaju 123 milijuna članova, što bi značilo da je jedan od pet Europljana član neke zadruge. Europski parlament je 2013. godine usvojio izvješće kojim se priznaje pozitivna uloga zadruga u vrijeme ekonomske krize. Cilj udruženja "Cooperatives Europe" je surađivati sa zastupnicima u Europskom parlamentu na donošenju legislaive i učinkovitih mjera za jačanje europskog gospodarstva.

Usmjereni ka jačanju zadrugarstva u EU, neki od prijedloga

“Cooperatives Europe” su promjena zakonodavstva koje često otežava zadrugama privlačenje kapitala što onemogućava pokretanje zadruga i upravljanje njima. Pravila igre jednostavno moraju biti jednaka za sve i zakon mora razviti one mjere koje će motivirati, poticati i olakšavati pokretanje, upravljanje i rast zadruga, a zadruge moraju imati istu priliku kao i ostali oblici poduzetništva.

Zadruge su temeljni akteri razvoja

U razdoblju ekonomske i ekološke krize zadruge su se pokazale kao najuspješniji instrument za razvojne projekte. Dok mnogi gospodarski subjekti smanjuju svoje osoblje u vrijeme ekonomske krize, zadruge privilegiraju razvojnu strategiju temeljenu na zapošljavanju i socijalnoj skrbi svojih članova i radnika te njihovih obitelji. Zadrudni model stoga treba promatrati kao bitan alat za razvoj nerazvijenih zemalja, zemalja u razvoju i razvijenih zemalja. Strategija razvoja zadruga sadrži osnovne čimbenike kroz koje se zadruge razvijaju na određenom području i u zajednici te na nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini. Ona pruža osnovne elemente koji su potrebni da bi zadruge razvili na održiv način te kako bi se osiguralo da zadruge djeluju kao agenti dubinskog i širokog lokalnog i regionalnog razvoja. Na regionalnoj razini, u skladu s prirodnim obilježjima, potencijalom resursa i tradicijom, ORaH u Hrvatskoj zastupa osnivanje tzv. ‘zadrudnih inkubatora’ čija je svrha postavljanje i pokretanje proizvođačke djelatnosti u skladu s interesom proizvođača na

određenom području. Cilj koji se jačanjem zadrugarstva, poljoprivrednim i poljoprivredno-energetskim zadrugama želi postići jest fokusiranost na realnu ekonomiju koja zadovoljava potrebe i težnje ljudi, a ne financijskog tržišta. To je drugačija, otporna i inovativna ekonomija u kojoj različiti poslovni modeli mogu biti uspješni.

Edukacija i zapošljavanje mladih

Zadrugarstvo ima ogroman potencijal za zapošljavanje prvenstveno mladih ljudi jer su mnogi mladi zainteresirani za društveno odgovorno djelovanje pa je nužno da se mladi educiraju i informiraju o zadrugarstvu. Bez sustavne edukacije o zadrugama i zadrudnim ekonomskim modelima bit će nemoguće iskoristiti društveni, okolišni i ekonomski potencijal zadrugarstva. Ukoliko u dugoročnom smislu želimo razvijati zadrugarstvo, uvođenje formalne edukacije (kolegija i predmeta) o zadrudnim modelima ekonomije mora naći svoje mjesto na ekonomskim srednjim školama kao i na ekonomskim fakultetima. Osim

poticanja zadrugarstva, ORaH se u svojoj poljoprivrednoj politici zalaže za nekoliko važnih mjera koje se u Hrvatskoj moraju provesti: uvesti porezne olakšice za proizvođače, smanjiti PDV na hranu i ukinuti PDV na ekološki proizvedenu hranu, osnovati agro banku, ukloniti nepotrebne propise i ograničenja za male proizvođače, ulagati u cjeloživotno obrazovanje poljoprivrednika, pomagati mlade poljoprivrednike i omogućiti alternativne prodajne kanale poput seljačkih tržnica i zelenih kioska koji će malim proizvođačima napraviti pristup tržištu. Ruralni razvoj ima ogroman potencijal i upravo to treba biti strateški projekt hrvatske države jer savjesno postupanje i mudra ulaganja mogu pružiti relativno brze i snažne gospodarske, socijalne i ukupne strukturne učinke i dugoročnu stabilnost društva. Zadržati mlade ljude u ruralnom prostoru, omogućiti im kvalitetan život i posao treba biti nacionalni prioritet Hrvatske, a u drugoj fazi vratiti u ruralni prostor sve one koji su ga zbog loše politike morali napustiti.

Sud Europske unije

Sud tumači pravo EU-a kako bi se osigurala njegova ujednačena primjena u svim državama članicama EU-a i rješava pravne sporove između nacionalnih vlada i institucija EU-a. Uz to, u određenim okolnostima pojedinci, poduzeća ili organizacije mogu se obratiti Sudu ako smatraju da je neka od institucija EU-a povrijedila njihova prava.

Nadležnosti Suda EU-a

Sud donosi odluke u postupcima koji su pokrenuti pred njime. Pet najučestalijih vrsta postupaka odnosi se na:

1. *tumačenje prava* (prethodna pitanja) – nacionalni sudovi država članica EU-a dužni su osigurati pravilnu primjenu prava EU-a, no sudovi u različitim državama mogu ga različito tumačiti; ako nacionalni sud ima nedoumice u vezi s tumačenjem ili valjanošću određenog zakonodavnog akta EU-a, on se može obratiti Sudu za objašnjenje; isti se

mehanizam može upotrebljavati za utvrđivanje usklađenosti nacionalnog zakona ili prakse s pravom EU-a.

2. *provedbu prava* (tužbe zbog povrede prava) – ovi se postupci pokreću protiv nacionalnih vlada ako ne djeluju u skladu s pravom EU-a; mogu ih pokrenuti Europska komisija ili druge države članice EU-a; ako Sud utvrdi da je određena država članica prekršila pravo, ona mora odmah poduzeti mjere da to ispravi; u protivnom se može pokrenuti drugi postupak, u kojem se

toj državi može izreći novčana kazna.

3. *poništenje pravnih akata EU-a* (tužbe za poništenje) – ako se smatra da se određenim aktom EU-a krše ugovori o EU-u ili temeljna prava, vlade država članica EU-a, Vijeće EU-a, Europska komisija ili (u nekim slučajevima) Europski parlament od Suda mogu zatražiti da poništi taj akt; pojedinci mogu zatražiti od Suda da poništi određeni akt EU-a koji se izravno odnosi na njih.

4. *osiguravanje djelovanja EU-a* (tužbe zbog propusta) – Parla-

ment, Vijeće i Komisija dužni su donositi određene odluke u određenim okolnostima; ako to ne učine, vlade država članica EU-a, druge institucije EU-a ili (uz određene uvjete) pojedinci ili poduzeća mogu se obratiti Sudu

5. *kažnjavanje institucija EU-a* (tužbe za naknadu štete) – svi pojedinci ili poduzeća koja pretrpe štetu zbog djelovanja ili propusta EU-a ili njegova osoblja protiv njih mogu podnijeti tužbu pred Sudom.

SASTAV

Sud se sastoji od tri tijela:

1. Sud – rješava zahtjeve za prethodne odluke koje podnose nacionalni sudovi, određene postupke za poništenje i žalbene postupke

2. Opći sud – donosi odluke u postupcima za poništenje koje su pokrenuli pojedinci, poduzeća i, u nekim slučajevima, vlade država članica EU-a; to u praksi znači da se ovaj sud uglavnom bavi predmetima povezanim s pravom tržišnog natjecanja, državnim potporama, trgovinom, poljoprivredom i žigovima

3. Službenički sud – sudi u sporovima između Europske unije i njezina osoblja.

Sve suce i nezavisne odvjetnike zajedno imenuju nacionalne vlade na mandat od šest godina, koji se može obnoviti. Za svaki sud suci izabiru predsjednika na mandat od tri godine, koji se može obnoviti.

Kako funkcionira Sud EU-a?

Za svaki se postupak dodjeljuje jedan sudac („sudac-izvjestitelj“) i jedan nezavisni odvjetnik. Pos-

tupci se provode u dvije faze:

1. pisana faza

- stranke u postupku podnose pisana očitovanja Sudu; očitovanja mogu podnijeti i nacionalne vlasti i institucije EU-a, a ponekad i pojedinci

- sudac-izvjestitelj sastavlja sažetak tih očitovanja te o njima raspravlja glavna skupština Suda, koja odlučuje:

- koliko će sudaca sudjelovati u postupku (3, 5 ili 15 sudaca (cijeli Sud), ovisno o važnosti i složenosti predmeta); većinu predmeta razmatra vijeće od pet sudaca, a Sud u punom sastavu veoma rijetko sudi u nekom postupku
- treba li se održati rasprava (usmena faza) i je li potrebno službeno mišljenje nezavisnog odvjetnika

2. usmena faza (javna rasprava)

- odvjetnici obje strana predstavljaju predmet sucima i nezavisnom odvjetniku, koji ih mogu ispitivati
- ako Sud odluči da je potrebno mišljenje nezavisnog odvjetnika, ono se iznosi nekoliko tjedana nakon rasprave
- nakon toga suci raspravljaju o predmetu i donose presudu
- postupak pred Općim sudom sličan je, ali većinu predmeta razmatra vijeće od tri suce, bez nezavisnih odvjetnika.

Uloga: osigurava da se pravo EU-a tumači i primjenjuje na jednak način u svim državama članicama EU-a; osigurava da države članice i institucije EU-a poštuju pravo EU-a

Članovi:

- Sud: [jedan sudac iz svake države članice EU-a](#) i 11 nezavisnih odvjetnika
- Opći sud: [po jedan sudac iz svake države članice EU-a](#)
- Službenički sud: [sedam sudaca](#)

Godina osnivanja: 1952.

Lokacija: Luksemburg

Web-mjesto: [Sud Europske unije](#)

Sud EU-a i vi

Ako kao pojedinac ili poduzeće smatrate da ste pretrpjeli štetu zbog djelovanja ili propusta neke institucije EU-a ili njezina osoblja, protiv njih možete pokrenuti postupak pred Sudom, na jedan od dva načina:

- neizravno, pred nacionalnim sudovima (koji mogu uputiti predmet Sudu EU-a)

- izravno pred Općim sudom ako je određena odluka neke institucije EU-a izravno i pojedinačno štetno utjecala na vas.

Ako smatrate da su vlasti u bilo kojoj državi prekršile pravo EU-a, trebate se pridržavati [službenog postupka podnošenja pritužbe](#).

(R)EVOLUCIJA

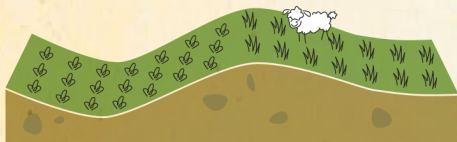
EKOLOŠKE POLJOPRIVREDE U EU-U

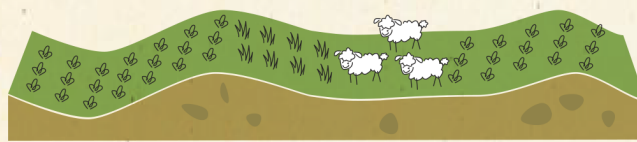
Logotip ekološkog uzgoja u EU-u. Obratite pozornost na njega!

EKOLOŠKA JE PROIZVODNJA U PORASTU

Ukupna površina iskorištena za ekološki uzgoj

2002. 5,6 MILIJUNA HEKTARA

2011. 9,6 MILIJUNA HEKTARA

+ 500 000 hektara na godinu

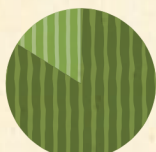
Povećanje površina koje se koriste za ekološku poljoprivredu svake godine tijekom zadnjeg desetljeća

5,4%

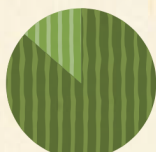
Površine koje se koriste za ekološki uzgoj kao postotak iskorištenih poljoprivrednih površina u Europi

PET DRŽAVA S NAJVIŠE EKOLOŠKE POLJOPRIVREDE

Države EU-a s najvećim udjelom poljoprivrednih površina koje se koriste za ekološki uzgoj:

AUSTRIJA
19%

ŠVEDSKA
15,7%

ESTONIJA
14%

ČEŠKA
13%

LATVIJA
10%

JESTE LI ZNALI
2011. u EU-u bilo je 2,6 milijuna grla stoke s certifikatom ekološkog uzgoja.

PET DRŽAVA S NAJVEĆOM POVRŠINOM ISKORIŠTENOM ZA EKOLOŠKI UZGOJ

Apsolutno gledano, najviše poljoprivrednog zemljišta iskorištenog za ekološki uzgoj 2011. bilo je u sljedećim državama:

ŠPANJOLSKA
1,8 MILIJUNA HEKTARA

ITALIJA
1,1 MILIJUN HEKTARA

NJEMAČKA
1 MILIJUN HEKTARA

FRANCUSKA
0,97 MILIJUNA HEKTARA

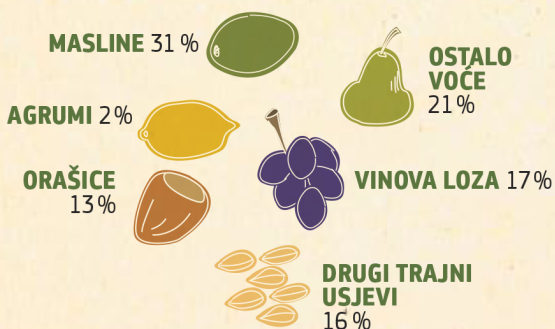

UJEDINJENA KRALJEVINA
0,63 MILIJUNA HEKTARA

U tim je državama **ZAJEDNO** 57 % ukupnih poljoprivrednih površina iskorištenih za ekološki uzgoj u Europskoj uniji.

NAJČEŠĆI USJEVI EKOLOŠKE POLJOPRIVREDE

Koje trajne nasade uzgajaju poljoprivrednici koji se bave ekološkim uzgojem? % ukupne površine EU-a:

DRUŠTVENO-GOSPODARSKI UČINCI EKOLOŠKE POLJOPRIVREDE

U Europskoj uniji 2011. bilo je registrirano više od **225 000** proizvođača ekoloških poljoprivrednih proizvoda.

SPOL 24% VODITELJA EKOLOŠKIH POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA ČINE ŽENE.

Taj je postotak u nekim državama veći:

Latvija ➔ **41%** Hrvatska ➔ **32%** Italija ➔ **30%**

DOB POLJOPRIVREDNICI MLAĐI OD 55 GODINA

Zaposleni u ekološkoj poljoprivredi ➔ **61,3%**

Zaposleni u tradicionalnoj poljoprivredi ➔ **44,2%**

TRŽIŠNA VRIJEDNOST

tržišta ekološki uzgojenih prehrambenih proizvoda u EU-u iznosila je 19,7 milijardi eura 2011.

STOPA RASTA

od 9% od 2010. do 2011.